OKTOBER 2010

STICHTING

FORT ORDONNANS

UITGAVE: NEDERLANDS MILITAIR KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM "FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND"

Project over 'de meidagen' zet ouderen en jongeren aan tot praten.

Verslag uit de en met dank aan de Hoekse Krant van 27 mei 2010.

Dinsdag 18 mei vond in de Mollige Meeuw van Humanitas een bijeenkomst plaats in het kader van 'Door toeval verbonden', een project over de chaotische eerste oorlogsdagen in Hoek van Holland.
Met dit project willen de organisatoren de herinnering aan de bizarre gebeurtenissen van 70 jaar geleden vastleggen voor het nageslacht en de degenen die het meemaakten in staat te stellen erover te praten met de huidige jeugd.
Afgaand op de opkomst en de sfeer tijdens deze middag mag het project zonder meer geslaagd worden genoemd.

Activiteiten rond het project.

Kern van het project is de dichtbundel van de Hoekenees Ed van Berkel, een lesbrief voor het voortgezet onderwijs, informatie op de website van Fort aan den Hoek van Holland en bijbehorende kennistoets voor het basisonderwijs. Was de officiële start op 29 april tijdens de Kunstborrel in het Fort vooral gericht op instellingen en subsidiegevers, de bijeenkomst op 18 mei was vooral bedoeld voor de Hoekse bevolking.
Een deel daarvan- de jongeren van toen Jong en oud hadden vaak verschillende ideeën en dat leverde leuke discussies op (80-plus) en de jongeren van nu (12 – 18 jaar) kreeg de bundel inmiddels gratis aangeboden door de deelgemeente. Verder bezochten honderden leerlingen van Westlandse en Rotterdamse scholen de afgelopen weken in dit kader het Fort.
Ook werd het Fort-project voor de BSO er op afgestemd.

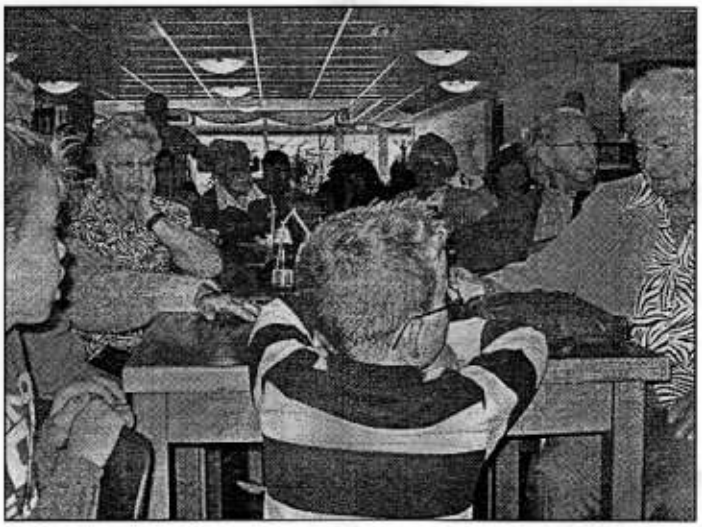

Jong en oud hadden verschillende ideeën en dat leverde leuke discussies op.

Terug in de tijd.

De bijeenkomst bij Humanitas werd bijgewoond door 'n kleine honderd Hoekse ouderen en jongeren. De middag, die belangeloos werd aangeboden door Humanitas met een financiële bijdrage van de Rotterdamse Dienst Kunst en Cultuur, begon in de sfeer van de mobilisatie. Er was muziek uit die tijd te horen, Ed van Berkel bracht een gedicht ten gehore over de komst van de soldaten naar het Fort en Cees Nieuwland liet zien hoe de omgeving van de huidige Hoekse Brink er destijds uitzag. Vervolgens gaven authentieke filmbeelden afkomstig uit het Hoekse videoarchief, afgewisseld met gedichten uit de bundel, de sfeer weer van de chaos die uiteindelijk leidde tot de totale evacuatie van de Hoekse bevolking op 14 mei naar het Westland.

Emoties tijdens gesprek.

Het tweede deel van de middag was gereserveerd voor een gesprek tussen de jongeren en de ouderen. Onder leiding van Hans van Aalst van Fort Hoek van Holland gingen leerlingen van de Van Rijckevorselschool in gesprek met de senioren en werd stukje bij beetje duidelijk hoe zij deze moeilijke dagen beleefden. Daarbij kwamen ook traumatische ervaringen tijdens de rest van de oorlog ter sprake, hetgeen soms tot emotionele momenten leidde.
De middag werd afgesloten met een toepasselijke rap door Chantal, Kamal, en Oualid van de GK van Hogendorpschool uit Rotterdam. Deze school was al sinds eind maart met het project aan de gang waarbij de leerlingen opdracht kregen er zelf een presentatie over te maken.

Nu weet ik hoe het was.

De organisatie van de bijeenkomst was in handen van de Jan van der Maarel van Humanitas, Ed van Berkel (initiatiefnemer en tekstschrijver), Geert Vinke (uitgever van het materiaal), Hans van Aalst en Dick Ruis (Fort aan den Hoek van Holland) en Nimo Hoddoon, de Hoekse cultuurscout.
Dat iedereen het project op z'n eigen manier beleeft bewijst de reactie van een de bezoekers aan het eind van de middag: Ik was een half jaar toen ik in een kinderwagen met mijn ouders en zussen geëvacueerd werd. Uiteraard herinner ik me daar niets meer van en bij ons thuis werd er nooit over gepraat.

Naar aanleiding van de publicaties rond dit project was ik nieuwsgierig geworden, heb ik met mijn zus gepraat en ben ik hierheen gekomen. Ik heb er veel plezier aan beleefd. Ik had geen enkel beeld van de situatie hier en de evacuatie. Nu weet ik hoe het was en daar ben ik erg dankbaar voor.'

INHOUD

2
Verscholen monument In de duinen

3
Mijn eerste rondleiding door het fort

4
Het eerste en laatste luchtgevecht van Thomas Lowry

RESTAURATIE FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND

Deel 1: Verscholen monument in de duinen

Overgenomen uit het Tijdschrift voor Monumentenzorg , no 2, 2010

Vanuit het perspectief van de eigenaar/beheerder, het OBR, mevrouw Roelande Zoethout.

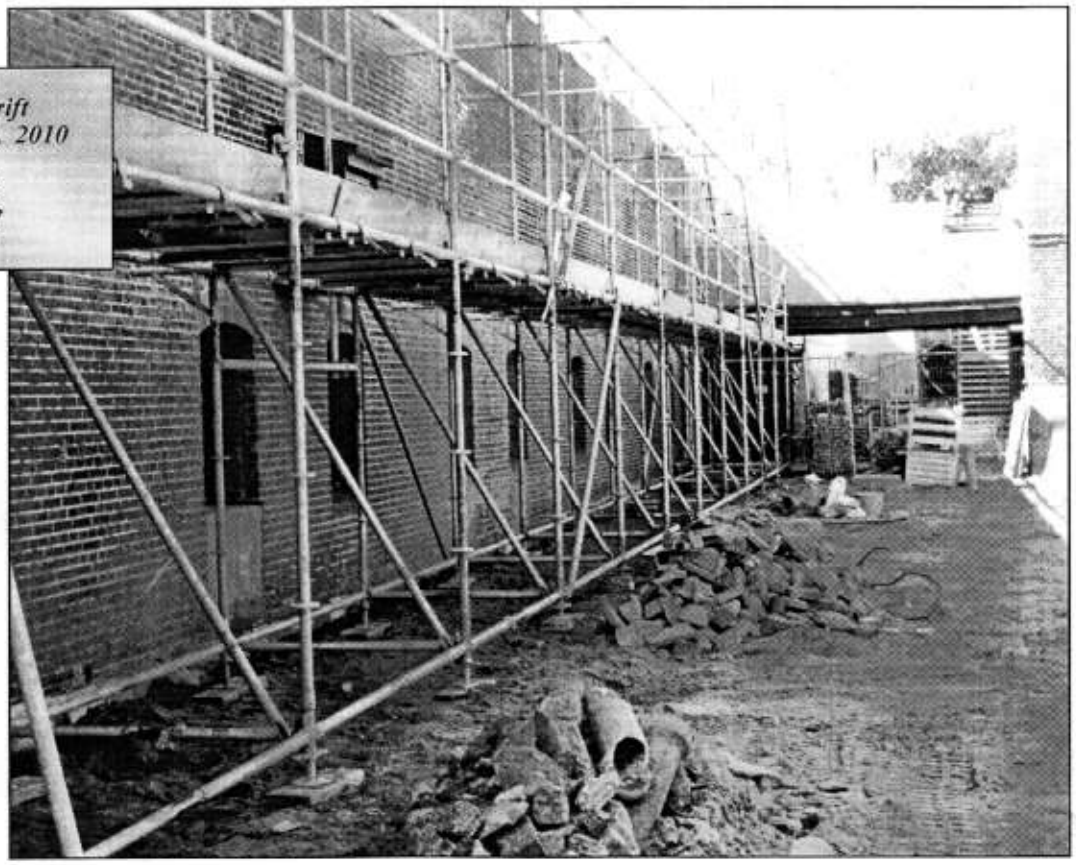

De droge gracht in de steigers.

Verscholen in de Hoekse Duinen ligt Fort Hoek van Holland, onderdeel van de verdedigingswerken langs de Maas. Het tussen 1881 en 1889 gebouwde fort had tot 1978 een militaire functie, maar fungeert inmiddels alweer ruim twintig jaar als onderkomen voor het Nederlands Kustverdedigingsmuseum.
Medio vorig jaar werd begonnen met restauratiewerkzaamheden aan de buitenkant van het complex.
Tot 1938 werd Fort Hoek van Holland bemand door dienstplichtigen. Niet lang daarna brak de Tweede Wereldoorlog uit en kwam het Fort gedurende enkele jaren in Duitse handen. Overigens niet nadat er in mei 1940 nog een laatste kabinetsvergadering had plaats gevonden.. Ook was het fort het vertrekpunt voor Koningin Wilhelmina toen ze naar Engeland vluchtte nadat ons land bij de oorlog betrokken was geraakt. Na 1945 nam de marine het gebouw in gebruik, tot 1978, toen er een einde kwam aan de militaire functie van Hoek van Holland.
"Een kleine tien jaar later kreeg het fort zijn nieuwe bestemming als onderkomen voor het Nederlandse Kustverdedigingsmuseum" vertelt Roelande Zoethout van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR), onderdeel van de gemeente Rotterdam, sinds 2001 eigenaar van het fort en opdrachtgever voor de huidige restauratie.
Her museum is een gevolg van een tentoonstelling die in 1986 door een aantal inwoners van Hoek van Holland in het fort werd georganiseerd. ."
Die tentoonstelling sloeg zeer goed aan en een jaar later werd het museum geopend, geheel gerund door een vrijwilligersorganisatie

De vrijwilligers voerden in de loop der jaren diverse kleine herstelwerkzaamheden uit, onder andere na enkele brandjes. Zo herstelden ze onder meer de voormalige kantine van het gebouw. Van groot onderhoud was al die tijd echter geen sprake, maakt Roelande Zoethout duidelijk. "Daardoor waren de nodige problemen ontstaan, met name aan de buitenkant van het gebouw. Denk aan problemen met het dak, scheuren, verzakkingen. Een ingrijpende restauratie was dus noodzakelijk
In 2008 hebben we daarvoor een aanvraag ingediend voor rijkssubsidie, in de zomer van vorig jaar zijn de werkzaamheden begonnen."
Hoewel er in de circa 130 jaar dat het fort bestaat het een en ander is aangepast en niet alle elementen meer origineel zijn, stelt Zoethout dat het gebouw in de geest zeker een monument is. "Zo zijn bijvoorbeeld de koepels die op het Fort staan niet meer origineel".

Informatie, onder andere in de vorm van oude tekeningen, over het oorspronkelijke karakter van het gebouw was nog volop te vinden, zegt Roelande Zoethout, gegevens over latere ingrepen waren er minder. Deze oorspronkelijke informatie was uitgangspunt voor het bestek.
Lastig en tijdrovend was de zoektocht naar een baksteen die qua beeld en maatvoering overeenkwam met het oude metselwerk, De planning kwam hierdoor echter niet in gevaar. "Naar verwachting zijn de werkzaamheden -- die mede door timmer- en metselleerlingen en langdurig werklozen worden uitgevoerd, dat was een voorwaarde -- begin 2011 gereed. Dan zijn alle schades hersteld en is er een nieuw entreegebouw gerealiseerd."

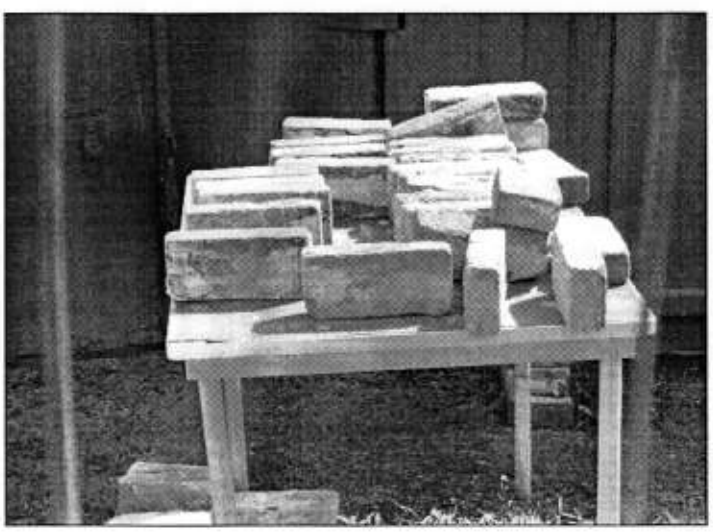

Mijn rondleiding door het Fort aan den Hoek van Holland

In de folder staat het expliciet vermeld:
de rondleidingen door het Fort worden verzorgd door ervaren rondleiders. Maar eens zul je toch als leek die ervaring moeten aanleren en ervaren. Nieuwe rondleiders worden door met name Dirk Ruis van de werkgroep Historisch Onderzoek uitvoerig van alle weetjes in het Fort op de hoogte gebracht. Door mee te lopen met hun meer ervaren collega's leren ze de kneepjes en trucjes om de rondgang door het Fort zo aangenaam mogelijk te maken voor de bezoekers. Maar eens is er dan toch die keer dat de nieuwe rondleider het zelf moet doen.

Doen alsof je ervaren bent, met alleen de wetenschap dat je meer weet van het Fort dan je bezoekers.
Het was vooraf toch best nog wel een beetje onwennig op die zondag van 11 april 2010.

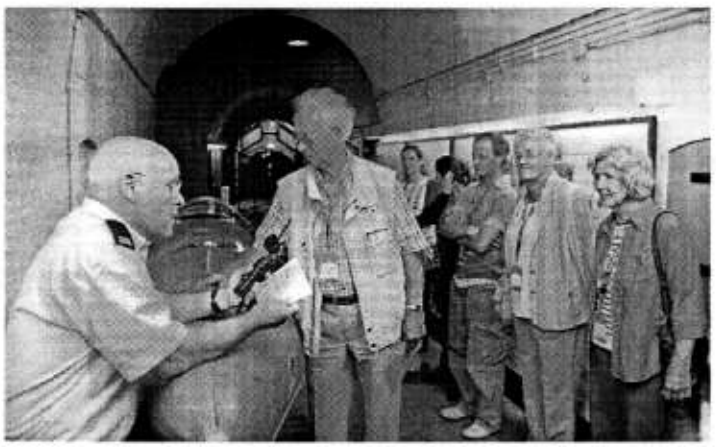

Bezoekers in volle aandacht voor een collega rondleider.

Vergeet ik niks? En hoe ging dat nu ook alweer precies met zo'n portofoon? Tenslotte is er een heleboel nieuw, voor het eerst, en ook nog eens allemaal tegelijk.
Joey , die voor de tweede ronde gepland stond, bleek ook al vroeg aanwezig en toonde zich direct een en al zorg en behulpzaamheid, tapte een bak koffie voor me en gaf soms zelfs al antwoord op vragen die ik nog niet eens gesteld had.
Het werd best wel druk en Cees de Voogd en ik hadden beide al direct een flinke groep. Tijdens de pauze viel er bij mij echter een groepje van vijf mensen af omdat opa en oma het fysiek niet meer trokken (de een was net geopereerd en de ander liep al met een stok). Bij Cees viel er zelfs een groep van elf mensen af waarvan de belangstelling van de kinderen niet recht evenredig bleek met de looplengte en de tijdsduur van de rondleiding.
We hebben toen in overleg het restant van zijn groep maar bij de mijne gevoegd en Cees liep voor de gezelligheid nog een stukje met ons mee. Joey heb ik hier en daar ook stiekem om een hoekje zien gluren.
Onder mijn (oorspronkelijke) gehoor waren ook een stuk of vier basisschool jongetjes. Ze stelden stuk voor stuk hele goeie vragen waar ik veel mee kon. De kleinste bleek de dapperste en hij werd mijn steun en toeverlaat.

Toen een van die kinderen - voor mijn planning ietsjes te vroeg- wilde weten wat nou die rare witte houten bakken in de muur waren, bleek dat kleintje bij de ingang de bijhorende uitleg al lang gelezen te hebben: "Ik weet het, ik weet het". Toen heb ik het hem uiteraard laten vertellen aan de mensen en dat deed hij keurig en compleet.
Ik hoefde er niets meer aan toe te voegen. Knap hoor, want dat ventje spelde nog zo ongeveer de woorden als hij stond te lezen.
Ik heb toen gelijk voor mezelf ingesteld om op loshangende tussenvragen steeds direct ter plekke antwoord te geven, "compagnie halt", ook al had ik het elders in de route gepland en ook als het elders in de route beter uitkomt. In het laatste geval refereer ik er dan op de juiste spot nog wel aan, of zet er de puntjes nog even op de i's.
Je ziet dan direct de "oh ja, inderdaad" reactie, de puzzelstukjes vallen voor de bezoekers netjes in elkaar en het geeft hen tegelijk een goed gevoel: ze beginnen het fort al aardig te doorgronden.
Die kleinste gast heeft ook een enkele keer (bijvoorbeeld in de loopgraaf) parmantig voorop mogen lopen met mijn zaklamp, om bij te lichten, heeft hier en daar ermee ook dingen voor me mogen aanwijzen, heeft alle treden naar de geweergalerij voor me uitgeteld, en zo meer.
Hij had het zo naar z'n zin, dat 'ie na enige tijd het parmantig opsteken van zijn vinger met: "meneer, meneer, ik heb nog een vraag" wijzigde in: "meneer, meneer, ik heb nog twee vragen". Kijk, dat schoot tenminste een beetje op. En dat alles tot bijzonder genoegen van de volwassenen die zeer geamuseerd raakten en het vragenstellen uiteindelijk geheel aan de kinderen overlieten.

Het grapje van een vermiste Duitser aan het einde van de oorlog had ik, gelet op hun leeftijd, bewust bewaard tot helemaal aan de B koepel. En toen ze kort daarop die enge duistere gang ontdekten vroegen ze dan ook geheel uit eigener beweging of wij dáár wel eens gezocht hadden. Maar ik ben natuurlijk niet zo dapper als zij en met hun viertjes schuifelden die gastjes toen helemaal alleen de gang in terwijl ik op enige afstand bleef, alleen om wat bij te lichten met de zaklamp. De volwassenen speelden het spel ijverig mee en lieten hen eveneens op een afstandje een beetje begaan.

Wat een ontdekking toen er eentje de deksel van de kist durfde optillen. Ik heb dus alleen maar van een vermiste Duitser hoeven vertellen, de rest hebben ze volautomatisch helemaal zelf bedacht en uitgewerkt. En de volwassenen? Die moesten daarna stuk voor stuk natuurlijk ook allemaal gaan zien hoe dat er nou bijlag in die kist. Een volgende keer ga ik hem misschien ook een naam geven, Friedrich, dat vind ik wel een vredige gedachte.

Toen ze om een uur of vier vertrokken merkte mijn dappere kleinste held enigszins teleurgesteld op dat er volgens hem een heleboel gangen en kamers waren die hij nog helemaal niet gezien had.
Volgens mij is hiermee gelijk de basis gelegd voor een toekomstig nieuwe rondleider.
Al met al een ervaring, waaruit ik geleerd heb dat puur droge, technische feiten over rangen, maten, gewichten, vuursnelheden e.d. mij nog moeilijk vallen. Wanneer ik me probeerde voor te stellen, "als ze hier nu eens vragen naar specifiek technische details van dit kanon", kwam ik met schrik tot de ontdekking dat ik daarover voor mijn gevoel misschien nog geen tien procent paraat had. Dat soort wapenfeiten is ook niet zo mijn ding. Ik ben een verhalenverteller en meer van het type: "het schiet hard, vaak en ver, en je moet dus vooral aan de goeie kant van de loop gaan staan".

Gelukkig had ik wat dat betreft een makkelijke eerste groep die geen vragen stelde welke ik (nog) niet kon beantwoorden. Dienaangaande heb ik nog wat respijt gekregen. Dat wil zeggen: totdat, ergens achter het sluitstuk van het Gneisenau kanon, mijn kleine bezoekertje aan m'n forthemd trok: "Meneer, wat is dit?" En vervolgens stonden wij samen, hij en ik, seconden lang heel ingewikkeld naar iets te staren dat daar lang, cilindervormig en grijs lag te zijn met iets vettigs zwart aan het uiteinde. Op dat moment waren we volkomen gelijk gestemde geesten, want ook ik had werkelijk géén idée wat het was. Ik begon dus heel omzichtig zijn aandacht af te leiden: "Heb je al gezien wat er boven je hangt?" Dat werkte; twee tellen later was hij volledig in de ban van de 23 meter lange pompstok van het Gneisenau kanon en hij was zijn eigenlijke vraag al weer helemaal vergeten. Ik had mazzel, hij was nog net klein genoeg om het niet in de gaten te hebben. Saved by the pompstok, zullen we maar zeggen: Pfff ! Maar toen ik me omdraaide stonden daar een paar vaders, armen gekruist, en met een veelzeggend brede grijns op hun gezicht, onwrikbaar naar mij te kijken. Oeps! Gelukkig was er niemand zo onsportief om op dat moment nog even geniepig door te vragen: "En...? Wat is het nou?"
Daar moet ik dus nog behoorlijk aan werken, maar dat komt vast ook goed; ik bedenk wel een systeempje. Met nog een keer of wat moet ik dat er voor belangstellenden stukje bij beetje toch ook allemaal wel ingestampt krijgen.

Aldus opgetekend door Kees Veenman.

Het eerste en laatste luchtgevecht van Thomas Lowry

D. Ruis, werkgroep historisch onderzoek Stichting Fort a/d Hoek van Holland.

Op de Algemene Begraafplaats in Hoek van Holland ligt op het deel van de stichting Militaire Oorlogsgraven een Brits militair begraven die in de eerste oorlogsdagen van mei 1940 boven Hoek van Holland is neergeschoten. Zijn grafsteen vermeldt dat hij 17 jaar oud was, een verhaal apart en waard om nog eens verteld te worden.

De Britse mariniers in Hoek van Holland op 10 mei 1940.

Vroeg in de morgen,
om 05.15 uur, lopen de Britse torpedobootjagers HMS Verity en Venomous de monding van de Nieuwe Waterweg binnen met aan boord 200 Britse mariniers.
De opgave is de evacuatie van Koningin Wilhelmina en het personeel van de Britse ambassade. Zij worden geëscorteerd door de torpedobootjager HMS Wild Swan en drie Blenheim bommenwerpers als luchtsteun. Nadat de schepen zijn afgemeerd aan de Harwichkade begint men direct met de ontscheping van de mariniers.
Eén peloton mariniers beveiligt de kade terwijl de anderen de voorraden gaan lossen. De activiteiten aan de Harwichkade trekken de aandacht van Duitse verkenners en kort na de landing worden de Britten dan ook onder vuur genomen door een aantal Messerschmitt 110 bommenwerpers. Er ontwikkelt zich een luchtgevecht tussen de Messerschmitts en Blenheims. Tijdens dit luchtgevecht worden een Blenheim en een Messerschmitt neergeschoten.
Inmiddels kiest de Wild Swan weer zee, ook zij wordt aangevallen door de Duitse bommenwerpers. Hierbij raakt het oorlogsschip licht beschadigd. Direct na het ontschepen gaat majoor Mitchell, commandant van de Britse Mariniers, in overleg met de Positie-commandant Hoek van Hollandde Overste van Leeuwen. Hierna beveiligt hij, conform zijn orders, samen met Nederlandse soldaten en mariniers, de Harwichkade. Majoor Mitchell kiest voor zijn hoofdkwartier en verbindingscentrum een ruimte in het spoorwegstation Hoek van Holland-Haven. De Britse soldaten zijn in het bezit van een radiostation voor het contact met Engeland. De positiecommandant voegt de Nederlandse Luitenant Von Pohlreich toe als verbindingsofficier.

de Blenheims.

Op 12 mei 1940 om 05.00 uur stijgen drie Bristol-Blenheim IVF jagers van No.235 Squadron op van het vliegveld Bircham Newton in Engeland. Hun taak is het beschermen van de in Hoek van Holland gelande mariniers en de verwachte evacuatie van Koningin Wilhelmina.

De Blenheim MK.IV. was een bommenwerper in jageruitvoering. Dat wil zeggen dat het toestel bewapend was met vier Browning machinegeweren in een box onder de romp en één in de bakboordvleugel. Verder een "K" machinegeweer in een koepel achter op de romp. Dit machinegeweer werkte op samengeperste lucht.

Boven Hoek van Holland zullen drie Britse jagers Hurricanes zich vanuit Frankrijk bij de Blenheims voegen om de langzame bommenwerpers dekking te geven. Samen met de Blenheims zullen zij boven Hoek van Holland cirkelen om zo het ontschepen van deBritse mariniers te beschermen tegen Duitse vliegtuigen.

De Hurricanes jagers komen boven Hoek van Holland echter met nagenoeg lege brandstoftanks en keren direct weer terug naar Frankrijk.
Rond 06.00 uur beginnen de drie eenzame Blenheims aan hun opdracht.
Omstreeks 07.00 uur verschijnen er Duitse Meserschmitt Bf110 jagers boven Hoek van Holland die het gevecht met de oude Blenheims aangaan.
Kort daarna worden de Blenheims ook nog door vijf Duitse Bf109 jagers van II/ JG27 aangevallen. Deze toestellen hebben net een patrouille uitgevoerd boven het vliegveld Waalhaven.

Pilot/Operator Norman Savill in de Blenheim L9189 kan een Duitse jager Bf110 neerhalen en Pilot/Operator "Pissy" Peacock een Duitse jager Bf 109 die tussen Hoek van Holland en Den Haag crasht.

Messerschmitt

Voor de Britten is de overmacht echter te groot terwijl de langzame Blenheims geen partij zijn voor de snelle en wendbare Duitse jagers.
Peacock ziet hoe de Blenheim L9324. code QY-P, van Pilot/Operator Smith na een aanval door een Bf-109 jager in moeilijkheden komt.
Zijn rechter motor vliegt in brand en het toestel moet met ingetrokken landingsgestel een buiklanding maken in de Nieuwlandse Polder ten zuiden van het Staelduinsbos.
Hij komt neer vlak bij de twee Junker 52 transportvliegtuigen, die daar op 10 mei in de polder zijn geland.De hele bemanning van de L9324 komt om het leven. Boordschutter Lowry is al dood voor het toestel de grond raakt. Hij sneuvelde tijdens het luchtgevecht. De twee overige bemanningsleden overlijden korte tijd later.
Een van hen zou naar verteld werd: "stervend en met open parachute naast zijn toestel zijn gevonden". Men brengt hem nog naar het ziekenhuis in Den Haag waar hij sterft. Het is Smith, de piloot van de Blenheim. en wordt in Den Haag op de Algemene begraafplaats Westduin begraven.

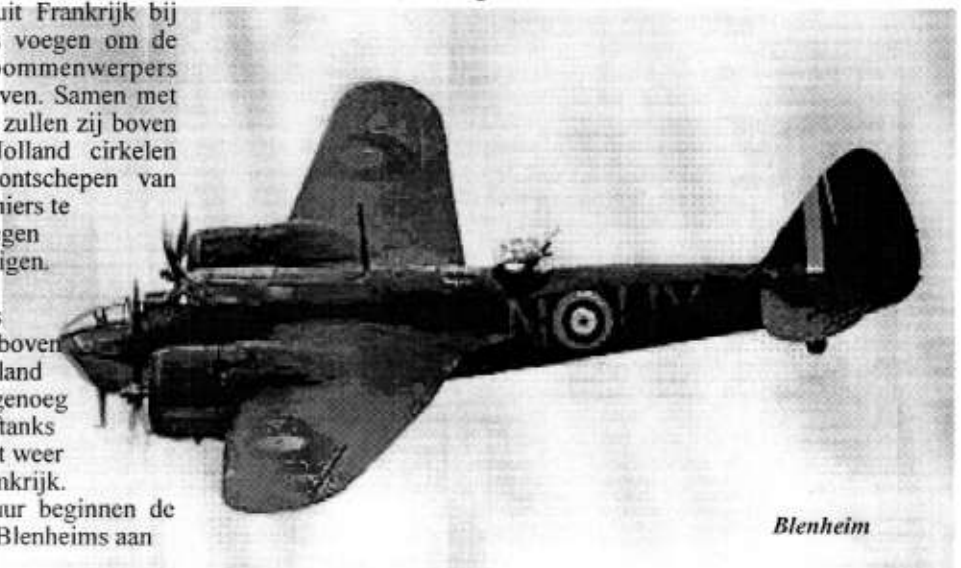

Blenheim

De twee eerder gesneuvelde leden van de crew, Sergeant-waarnemer Robertson, 20 jaar oud, en Air-gunner under training Thomas Lowry, 17 jaar oud, worden op 12 mei 1940 naast de resten van hun neergestorte vliegtuig, de Blenheim IVF L9324, QY-P in een veldgraf begraven.

Op 28 mei 1940 worden de lichamen van Robertson en Lowry weer opgegraven uit hun veldgraf en overgebracht naar de Algemene Begraafplaats van Hoek van Holland, waar zij door de Duitsers met militaire eer worden herbegraven.
Thomas Lowry is, voor zover bekend, het jongste lid van de Royal Air Force dat tijdens de oorlog in Nederland sneuvelde. Waarschijnlijk was dit zijn eerste operationele vlucht.

De volledige gegevens van de bemanningsleden van de Blenheim IVF L9324, QY-P zijn:
Piloot : P/O Norman Alastair Lloyd Smith, 40950 RAF, No. 235 (F) Squadron, leeftijd 25 jaar, zoon van Frederick Charles en Elsie Smith, van Cambridge, BSc(Hons) London.
Begraven op de Algemene Begraafplaats Westduin, graf 3/47, s Gravenhage.

Observer: Sgt John Conacher Robertson, 749443 RAFVR, No.235 (F) Squadron, leeftijd 20 jaar, zoon van Andrew en Davina Robertson, van Perth
Begraven op de Algemene Begraafplaats Hoek van Holland, deel Militaire Oorlogsgraven graf HvH F/1.

Air Gunner (Under Training): LAC Thomas Joseph Lowry, 55325, RAF, No.235(F) Squadron, 17 jaar, zoon van Martin en Anne Josephine Lowry van Chiswick, Middlesex
Begraven op de Algemene Begraafplaats Hoek van Holland, deel Militaire Oorlogsgraven graf HvH F/57

Het tweede toestel de Blenheim L9189, QY-O, van P/O Savell wordt tijdens het luchtgevecht doorzeefd met mitrailleur kogels.
De Sergeant-waarnemer Henry Sunderland, 23 jaar oud, en de Air gunner Roy Harry Tyler, 19 jaar oud, worden gedood.

Het vliegtuig stort brandend neer in een stuk land aan de Kloosterweg te Oostvoorne, waardoor een gat ontstaat. Het gat wordt dicht gegooid met zand zodat de twee bemanningsleden met hun vliegtuig worden begraven. De Blenheim en de stoffelijke overschotten van Sunderland en Tyler worden een maand later geborgen. De twee bemanningsleden worden te Oostvoorne begraven.P/O Norman Savell ziet kans om met hulp van zijn parachute de grond te bereiken. Hij landt bij de Kloosterweg te Oostvoorne. Enkele Nederlandse soldaten treffen hem aan en nemen hem mee.

Zij zijn woedend op hem omdat zij hem aanvankelijk voor een Duitser houden.
Nadat Savell hen met veel moeite weet te overtuigen van het feit dat hij een Engelsman is brengen zij hem met spoed naar het ziekenhuis in Vlaardingen. Daar wordt hij met een gecompliceerde beenbreuk en brandwonden opgenomen. Hij verblijft negen maanden in het ziekenhuis. Dan zijn de brandwonden pas genezen.
De Duitsers stellen hem al die tijd onder bewaking en brengen hem vanuit het ziekenhuis naar een krijgsgevangenkamp. Hij wordt vier jaar lang opgesloten in kamp Stalag Luft III in Duitsland.

Flying Officer Peacock ziet kans om met zijn vliegtuig terug te keren naar Engeland, waar hij met zijn bemanning die
dag om 09.10 uur veilig op vliegveld Birchham Newton landt.

Bronnen:
Boek 'Oorlog rond Hoek van Holland, 10 – 20 mei 1940',
H. Onderwater, D. Ruis,
P v. Noort en R. Blok van de werkgroep historisch onderzoek Stichting Fort aan den Hoek van Holland

In memoriam

De Werkgroep Oudgedienden heeft in de achter ons liggende periode de hier volgende kennisgevingen van overlijden ontvangen :

De heer **Joop (Johan Abram) de Ridder**
Geboren Den Haag 14 februari 1929 - overleden Leeuwarden 6 april 2010.
Oud Gediende Koninklijke Marine, als matroos SD1 telexist codeur van de lichting 1949.
Hij was van mei 1950 tot mei 1951 in het Fort gelegerd.

De heer **Willem Struijs**
Geboren 6 oktober 1926 - overleden ong. 20 april 2010 .
Oud Gediende Korps Mariniers, Sergeant-majoor van de lichting 1945.
Hij was in het Fort gelegerd in 1946 en 1947, dienst gedaan op Vianda I en II en heeft in 1945 toezicht gehouden op Duitse krijgsgevangenen bij het opruimen van explosieven op het eiland de Beer.

De heer **Gerard Klap**
Geboren Den Haag 9 december 1920 - overleden Den Haag 28 juni 2010
Drager van de eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau in goud, Oud Gediende van de Koninklijke Landmacht, Regiment Kustartillerie, lichting 1939/2.
Was als soldaat gemobiliseerd in september 1939 en verbleef in het Fort tot en met de capitulatie in mei 1940.

Als bestuur en Werkgroep Oudgedienden hebben wij de respectievelijke nabestaanden onze oprechte deelneming betuigd met dit onherstelbaar verlies.

Nederlands militair kustverdedigingsmuseum "Fort aan den Hoek van Holland"

Bezoekadres: Stationsweg 82, 3151 HS Hoek van Holland - Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland
Telefoon: 0174-382898 - Postbank 126457 - Internet: www.forthvh.nl - E-mail: info@forthvh.nl

Maak een reis door het verleden. Kijk in de soldatenkamers vanaf 1890 en de vergadering van het Nederlands kabinet van mei 1940. Neem kennis van de kustverdediging en beleef de strijd om onze bevrijding in het best bewaarde pantserfort van Nederland.

Openingstijden

Het museum is voor individueel bezoek geopend het ***eerste weekend*** van de maanden februari t/m november op zaterdag van 13.00 tot 16.00 uur en op zondag van 12.00 tot 16.00 uur.
Een rondwandeling duurt ongeveer twee uur. Met behulp van korte teksten krijgt men uitleg bij de exposities.
Met een ***Museumgids*** (te koop voor ***€ 1,50*** bij de ingang) in de hand krijgt men over de hele route door het fort technische en achtergrondinformatie.
De toegangsprijs bedraagt tijdens deze ***eerste weekenden*** voor volwassenen € 5,50. Voor kinderen tot 12 jaar en personen van 65+ € 3,50. Kinderen tot 4 jaar en begunstigers hebben gratis toegang. Met de Museumkaart of Rotterdampas wordt het respectievelijk € 4,00 of € 2,00 p.p.

Rondleidingen

Tijdens de **zomervakantie** in juli en augustus staan op dinsdag, woensdag en donderdag om 13.00 uur **en** om 14.30 uur ervaren rondleiders klaar om u te begeleiden bij een complete rondleiding. Tijdens de overige vakantieperiodes is de aanvangstijd 13.30 uur.
Ook op vele zondagen, uitgezonderd het eerste weekend van de maand, zijn er rondleidingen. Deze zondagrondleidingen beginnen om 13.00 **en** om 14.30 uur. Voor al deze rondleidingen geldt dat vooraf aanmelden niet nodig is.
Deelname kost voor volwassenen € 6,- en voor kinderen tot 12 jaar € 4,-. Kinderen onder de 4 jaar hebben gratis toegang. Met de Rotterdampas wordt het respectievelijk € 4,50 of € 2,50 p.p.
De precieze data staan vermeld op onze website **www.forthvh.nl** of zijn telefonisch op te vragen via 0174-382898.

Op afspraak

Voor groepen van minimaal 10 personen kunnen het hele jaar - behalve op zondag- rondleidingen worden georganiseerd.
Voor zaterdagavond en zondagochtend geldt de voorwaarde dat de groep uit minimaal 30 personen moet bestaan.
De kosten bedragen € 6,- p.p.
Voor een afspraak kan contact worden opgenomen met het fort, tel. 0174-382898, fax 0174-310128, of e-mail info@forthvh.nl
Voor **scholen** en onderwijsinstellingen geldt een tarief van € 3,50 per leerling en/of begeleider.

Bijeenkomsten

Voor groepen van particulieren, verenigingen of bedrijven kan, voor of na de rondleiding, in de ambiance van het fort een bijeenkomst worden gehouden. Dat kan zijn een conferentie, een receptie, een reünie of een samenzijn in gasterij Barbara.
Basis is steeds de toegangsprijs met rondleiding.
Voor catering en andere voorzieningen zijn optioneel.
Nadere informatie is verkrijgbaar bij het fort: tel. 0174-382898.

Mindervaliden

Het fort is voor een groot deel toegankelijk voor mindervaliden. Rolstoelen staan gereed bij de ingang.

Colofon

De Fort Ordonnans verschijnt onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting Fort aan den Hoek van Holland

In ***deze*** Fort Ordonnans bijdragen van:
Weekblad De Hoekse Krant
Wil Meier, Dick Ruis, Hans Jonker,
Piet van Noort en Hans van Aalst.
Lay-out & Druk: Fortdrukkerij Johan Koopmans

GEREGISTREERD MUSEUM

Waar te vinden?

Het museum vindt u aan de Stationsweg 82, Hoek van Holland.

Per auto: E25 of E30/A20 naar Hoek van Holland en daar op de ANWB bewegwijzering de aanduiding 'Havens 1000' volgen.
Per trein: elk half uur vanaf Rotterdam naar NS Station Hoek van Holland Haven of Strand.
Per bus: vanaf Den Haag Houtwijklaan lijn 35,
Naar halte Station Hoek van Holland Haven en dan 10 minuten lopen langs de Berghaven en Stationsweg.
Per fiets: fietspaden vanaf Rotterdam en Den Haag.

Wordt begunstiger van het fort!

Het Nederlands Kustverdedigingsmuseum Fort aan den Hoek van Holland wordt volledig door vrijwilligers in stand gehouden. Financieel is het fort afhankelijk van entreegelden, subsidies, begunstigers en sponsors.

Men kan ***begunstiger worden*** door aanmelding bij het bestuur. De jaarlijkse bijdrage van tenminste € 15,- kan voldaan worden per acceptgiro. Met een eenmalige bijdrage van € 250,- wordt men ***'Begunstiger voor het leven'*** met dezelfde rechten maar zonder de jaarlijkse betalingsplicht. De begunstiger ontvangt een begunstigerskaart, waarmee men ***gratis toegang*** heeft tot het museum tijdens de openstellingen.
De begunstiger ontvangt de Fort Ordonnans.

Bedrijven kunnen ook ***sponsor worden***. Men krijgt dan een naamsvermelding op het sponsorbord. De bestuurskamer is beschikbaar voor directiebijeenkomsten en het bedrijf krijgt gratis toegang tot het museum. De toegangskaart geldt voor twee personen per bezoek als het museum is opengesteld.
Sponsors betalen een bijdrage van min. € 150,- per jaar.